

II. НАСЕЛЕНИЕ

Данните за състоянието на населението са резултат от редовните преброявания на населението, извършвани досега у нас, и съответните изчисления за годините между преброяванията.

До 1964 г. данните се отнасят за наличното население, а от 1965 г. - за постоянното население.

В постоянното население най-общо се включват:
- лицата, които живеят постоянно в България и към дадения момент (в края на годината или датата на преброяването) не са я напуснали;

- лицата, които са живеели постоянно в страната, но към дадения момент отсъстват от нея по-малко от една година (временно отсъстващи лица).

В наличното население не се включват временно отсъстващите лица и емигрантите.

За годините между преброяванията до 1946 г. броят на населението е изчислен при предположение, че същото се е развивало в геометрична прогресия и е приложена формулата:

$$(1) \quad 100 \left(\sqrt[n]{\frac{S_1}{S_0}} - 1 \right),$$

където: S_0 означава броят на населението в началото, S_1 - броят в края на съответния период, а n - броят на годините от едно преброяване до друго.

Населението за годините от 1947 до 1956 е изчислено на базата на преброеното население през 1946 и 1956 г. чрез естествения и механичния прираст и поправъчен коефициент на нарастването в междупреброителния период (1946-1956 г.), като за целта е приложена следната формула:

$$(2) \quad S_1 = S_0 + D_0' \pm \frac{(S_1 - S_0) - D_0^T}{T},$$

където: S_1 означава броят на населението към определена дата след годината на първото преброяване;

D_0 - изчисленото нарастване на населението чрез естествения и механичния прираст към годината t ; $S_1 - S_0$ - прирастът на населението между двете преброявания, получен като разлика от преброеното население при двете преброявания; D_0^T - прирастът на населението между двете преброявания, изчислен чрез естественото и механичното нарастване на същото; T - броят на годините между двете преброявания.

Поправъчният коефициент е приложен само за естественото нарастване, като миграцията ежегодно е отразявана в броя на населението така, както е регистрирана.

За годините след 1964 г. броят на населението е изчисляван по следния начин:

1. В годините на преброяванията (1965, 1975, 1985, 1992) към базата на преброеното население към критичния момент е добавен естественият и механичният прираст за дните до края на годината.

2. В годините между преброяванията към населението в края на предходната година се прибавя естественият и механичният прираст през цялата година.

Поради необхванатата външна миграция през периода 1989-1992 г. след преброяването към 4.12.1992 г. е направено преизчисление на броя на населението в края на съответната година и коефициентите за движение на населението съгласно формула (2).

Данните за населението, естественото и механичното му движение в териториален разрез са дадени според административното деление на страната в края на годината.

При териториалното разпределение на демографските събития строго е спазен принципът събитията да се отнасят към населеното място, където постоянно живеят лицата, с които са настъпили събитията. Отделните демографски събития са отнесени така: ражданията - към онова населено място, където постоянно живеят родителите на детето; умиранията - към населеното място, където постоянно е живяло умрялото лице; женитбите - към населеното място, където постоянно живее мъжът, и бракоразводите - към населеното място, където постоянно са живели мъжът и жената до момента на фактическата им раздяла.

Средният брой на населението представлява средноаритметична величина от изчисленото население в началото и края на годината.

Населението по възраст е изчислено чрез метода на придвижване на възрастите или преминаването от една възраст в друга.

Естественият прираст на населението представлява разликата между броя на живородените и броя на умрелите.

Източник на данните за естественото движение на населението са образците ЕСГРАОН - ТДС - съобщения за раждания, умирания, женитби и бракоразводи.

Механичното нарастване общо за страната представлява разликата между броя на имигрантите и броя на емигрантите, а в териториален разрез - и между броя на заселените и изселените лица в (от) даденото териториално отграничение. След 1.12.1965 г. вътрешната миграция е отнесена по постоянното местоживее на заселващите и изселващите се лица.